

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 759.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 10.

—
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Lee
deschisă costă șirul 20 ml.
Manuscrisele nu se în-
napoi.

ROMÂNUL

Plaga noastră.

Una dintre slăbiciunile de frum: ale poporului român e consumația fără măsură a beuturilor spirituoase. Simțim cu tții, că 'n asta ni-se înecă toate îndemnurile bune, că beutura ne prăpădește toate pornile folosite, și totuș nu putem, ori nu știm, să împiedecăm puvoilul de ruină și prăpă. Vedem cu durere, cum în satele românești școala confesională „nu poate fi susținută din lipsa de mijloace”, în vreme ce crășmar se îmbogățesc; Dumineca vedem biserica oală, iar crășma cutremurându-se de cânce, căci „Românul bea la năcaz de suărare, la noroc de fericire, bea când i se naș un copil, bea când îi borează, bea la cununie, bea când îi moare țareva din casă, bea totdeauna, ș'apoi se plânge, cu tot ceptul, de greutățile amare, cari îi apasă ineri. Iar cele 2 coroane, ce ar fi să le dea „Asociațiunii” în schimbul celor 11 cărți venite să-i arate tot lui calea fericirii și ale naționale, nu le poate da, căci „n'are unde să le mai ia.” Ba dacă se mai prind și câte o alegere, să zicem: la ca la la la la comitat, apoi ține o Române! „mai încep abuzurile neștute ale administrației” și ale altor „vânzatori de suflete”, „Lăzari” și nsă aproape totdeauna sunt sprijiniți de beaură. Ți-se roște obrazul de rușine, când uzi pe câte un străin: „Dă-i Române! i viars, și faci ce ai de vrei”. Și n'are măsunde, fiindcă și ei așa. Pe străinul adăoate de stricăciunea ce o face țărâna noastră, când la alegere să zicem la alrea Tren-

tru congregația din comitatul Făgărașului, închide pe alegători și-i îndoapă cu beuturi.

Noi însă, cari vrem ridicarea unei generații sănătoase de țărani, căreia să-i încredințăm fără teamă împlinirea așteptărilor noastre mari, trebuie să ne interesăm mai de aproape de plaga asta națională. Vedem, că statul, în considerarea câștigului *material* ce-l are din beuturi, nu bagă de seamă ruina *morală* a cetățenilor și, prin urmare, subminarea viitorului propriu. Așa că nouă în special nu ne mai rămâne decât o *acțiune întinsă socială*, care să ne mântuie ce se mai poate mântui. Nenorocirea se întinde ca pecinginea și în multe locuri se înstăpânește și asupra femeilor noastre din popor, cari apoi se urățesc, decad și, ce e mai trist, ne dau o generație de copii nesănătoși și mărginiți. Ca să vă convingeți, veniți, vă rog, la Brad într'o Joie, când e zi de târg de săptămână. În dupamiaza zilei veți avea durerea, să vedeți zăcând în noroiu aproape în fiecare stradă câte o țărancă de-a noastră, pe care Nemții dela minele de aur din partea locului, străinii treji și harnici cari au venit din Germania să scoată anual 3 milioane și jum. de coroane din munții de aur de aci, o ocoloesc cu scârbă. Ori dacă s'ar întâmpla să nu se fi tăvălit încă nici una prin tină, apoi vei vedea de bună seamă câte două, câte trei, prinse de după cap și legănându-se bete prin mijlocul străzii, iar dacă vei merge mai aproape, le vei auzi bâlbâind greu vorbe urâte, cari nu se pot pune pe hârtie. obrazul îți va crepa de rușine, iar încrederea în viitorul nenorocitului și de toți huiduitului nostru neam ți-se va clătina.

Nu pot zice, că intelectualii noștri din Brad

și din alte părți n'ar fi observat răul și n'ar fi făcut încercări isolate pentru vindecarea lui. Despărțământul Brad al „Asociațiunii”, de pildă, a ținut prelegeri contra beției aproape în fiecare comună a sa; cu toate acestea nu se poate spune, că chipurile din skioptikon ar fi îngrozit țărâtimea noastră, cu urmările beției. Căci țărâtimea a rămas în convingerea, că „vinarsul, — observ aci: nu vinarsul de prune pregătit acasă, căci acesta se lifează în părțile mai fericite ale țării, ci otrava cumpărată din crășma lui Ițig, pe bani, ori pe așteptare, ori poate și pe produsul de poame din anul ce urmează, — zic: vinarsul îi alină durerile trupești și-o face să-și uite de năcazuri.” Iar tu, biet conferențiar idealist, te întorci nemângăiat acasă, unde tovarășii tăi, cari într'una ți-au tocat la fraze umflete despre „lipsa lucrărilor sistematice la noi”, despre „slăbiciunea noastră”, despre „asta și asta, cari ar trebui să se facă”, fără ca ei să pună umărul, te primesc cu zâmbete ironice. În chipul acesta cei puțini, cari vreau să facă ceva, nu pot, cei mulți, cari ar fi datori să-și plătiască baremi taxele de membri ai Astrei, nu fac.

În zilele de azi, când știința ni-a dovedit pe deplin urmările păgubitoare ale beției, când pe de altă parte vedem cu ochii nenorocirile economice-naționale ce ni le aduce patima amintită, care ne omoară, ar trebui să ne gândim mai serios la stărpirea răului.

De aceea:

1. Fiecare cărturar să lucreze din răspuneri în cercul său de acțiune, să cvingă pe țărani și țărance despre răul urmat din beție. Am avea atunci acțiunea socială pomenită mai sus.

Foileton științific.

In nou vaccin contr. tuberculozei. — Euna-
nasia. — Rașum și Surzen, A. E.

Multe cercetări științifice s'au făcut și se fac încă pentru combaterea tuberculozei, prin care se publică des rezultatele descoperirilor utărui doctor, care a ajuns la un ser în care tuberculoza se vindecă.

Nu vorbim de acele publicații din ajagină a tra a gazetelor — simple reclame, com-
ale — prin cari se laudă și se recogi andă în mediu care ar vindeca tuberculoz. Aceste publicații sunt pure șarlatani, făcându-se aice știință, și cine se încrede lor, rămâne pur și nplu păcălit.

În Germania, de doi ani se fac i periențe cel mai mare secret cu un nou fragment al tuberculozei, inventat de doctorul Friedmann în Berlin.

Tratamentul acesta consistă în a vâpfe ve
bolnavi cu un ser luat dela animalele mar de
ce, și în special dela broasca țestoșă Tisza,

În congresul de medicină care s' a
ndra acum șase luni, nu s'a vorbitesamă-
eastă descoperire, as, menca nici țără, a-
l din Berlin, ținut nu e mult, și așile, în
uză că experiențele erau încă în cte cum
Acum însă începe să se vorbească t su-
tele acestei noi descoperiri deoarece
torul ei ar vrea să o dă a publicitate spirati

află că 5000 (mii) de bolnavi au și fost supuși noului tratament obținându-se rezultate frumoase.

Descoperirea aceasta, nu este de tot nouă; acum câțiva ani, s'a încercat acelaș sistem în America, dar fără nici un rezultat.

De data asta, doctorul Friedmann s'a ocupat de acest metod, dar în alte condițiuni decât predecesorii săi, și, cum, ușor se înțelege, în cel mai mare secret.

Pare că noul vaccin nu va servi numai ca tratament al tuberculozei, ci va fi și un preventiv, putând imuniza pe copii cari aparțin familiilor de tuberculoși, și deci predestinați boalei.

Descoperirea aceasta, dacă s'ar realiza, ar fi una din marile binefaceri aduse omenimei.

Eutanasia? Ce-o mai fi și asta?

Vorba aceasta greacă, însemnează moarte anuștită, fără dureri.

Este vorba să se aplice eutanasia, în unele cazuri.

Și iată cum: în Reichstag-ul din Berlin, s'a prezentat un proiect de lege prin care să se permită ori cărui bolnav, care suferă de o boală durabilă, incurabilă și suferitoare, să poată să ră medicilor, ca prin ajutorul unor doctorii să-l ucidă, fără să suferă.

Iată ce este eutanasia.

navul incurabil trebuie să se supuie unei vizite din cele mai riguroase. Vizita aceasta, este explicată în următoarele opt puncte, cari formează proiectul de lege:

1. Ori ce persoană, atinsă de o boală incurabilă, are dreptul la eutanasia.

2. Tribunalul va primi cererea bolnavului și va debibera asupra acestui drept.

3. După cererea tribunalului, o comisie medicală va examina pe bolnav. Bolnavul poate să ceară și alți medici cari să agite împreună cu cei numiți de tribunal. Vizita medicală va trebui făcută în cele opt zile, cari urmează după cererea bolnavului.

4. În procesul verbal încheiat de medici, se va specifica dacă bolnavul are mai multe probabilități de moarte decât de vindecare.

5. Dacă medicii stabilesc probabilitatea morții, atunci tribunalul acordă bolnavului dreptul de eutanasia; — în caz contrar, cererea este respinsă.

6. Când un bolnav este ucis fără dureri, în urma cererii sale exprese, autorul morții nu poate fi urmărit de codul penal dacă bolnavul a obținut dreptul la eutanasia, sau dacă autopsia stabilește că era incurabil.

7. Oricine ucide un bolnav fără ca dânsul să-și fi exprimat această dorință formal și expres, va pedepsit cu reclusiune.

8. — Paragraful 1 și 7, poate fi aplicat și la persoanele bolnăvicioase.

2. Să ne înscriem cu toții ca membri la „Asociațiune”, care la rândul ei ar avea să tipărească cărțile cu sfaturi bune în cauză, pe de altă parte ar avea să angajeze în părțile mai primejdive oameni, în locul prim preoți și învățători, cari ar avea să lucreze sistematic pentru ridicarea țăranimii la bunăstare economică prin înființarea de tovărășii, prin dădarea la un trai mai bun și prin desrădăcinarea moravurilor rele.

Înainte de toate ar trebui să ne câștigăm datele statistice necesare despre: Câtă beaură se consumă în fiecare sat românesc? Ce fel de beaură și în ce preț? Câtă cade pe un Român? Cât consumă bărbații, cât femeile și cât copiii? Câți copii și la ce etate beau? Câte crime sunt cauzate de beaură? Câte familii s'au ruinat prin beaură? Câți copii idioti sunt în sat? ș. a.

3. Jurnalele românești ar trebui să țină deschisă în permanență o rubrică pentru tratarea chestiilor referitoare la consumația de alcool, neputându-ne noi susține, ca alte neamuri o revistă de specialitate scrisă de medici și sociologii noștri.

Ca o mică contribuție la lămurirea întrebărilor de mai sus dau aci niște date statistice alcătuite de societatea medicilor sași din Ardeal pentru o expoziție de igienă din 1913 în Mediaș (Vezi „Siebenbürgisch-Deutsches Tagblatt” din 31 Iulie 1913).

Numita societate și-a luat informațiile de lipsă dela ministerul de finanțe și dela direcțiunile de finanțe din comitatele ardelenesti, cu excepția comitatului Cluj. Ele ne arată pretutindeni consumația de u n a n (în unele comitate din 1911, în altele din 1910/11). Evident, datele de mai jos nu pot fi precise până la litri, deoarece ici-colo unele beauri sunt libere de taxa de consumațiune; în genere însă, ele ne dau un tablou destul de fidel despre consumația de beauri în Ardeal.

Este foarte probabil că acest proiect de lege nu va ajunge în discuția Reichstagului.

Eutanasia a existat în timpul lui Bacon, și un caz cunoscut, este cel cu Mirabeau. Doctorul Helme spune că Mirabeau, chinuit de suferințe și neputând să vorbească, a scris pe o foaie de hârtie cuvântul „dormire”. Cei doi medici ai săi, Dr. Cabanis și Dr. Petit, s'au prefăcut că nu pricep, și atunci Mirabeau, le-a scos: „Ce cruzi sunteți! Vreți să lăsați pe prietenul vostru să se chinuiască așa mai multe zile?”

Doctorii Petit și Cabanis, după ce s'au consultat, i-au dat opiu, care l'a ucis încetul cu încetul, fără dureri, călcând astfel pentru întâia oară principiul lui Hipocrat: „Eu nu voi da nimănui otravă, chiar dacă mi-ar cere-o”.

Anul trecut, un congres din Washington s'a ocupat cu eutanasia, dar fără nici un rezultat, și acum de curând, tot de această chestiune s'a ocupat și *Le Siècle moniste* organul societății germane care urmează sistemul filozofic: identitatea dintre spirit și materie. Doctorul Guermonprez, în cartea sa *Asasinatul medical și respectul vieții omenești*, a tratat într'un mod și mai profund această chestiune.

Un medic german, doctorul Hügel a constatat că aplicând o bucată de radium, timp de un minut, după urechea unui surd, surzenia se micșorează precum și văjiiul pe care bolnavii îl au de cele mai multe ori.

Repetând acest tratament mai multe zile, chiar și săptămâni, a obținut ameliorări foarte remarcabile, ba chiar și vindecări.

Însă, prețul enorm al radiumului, făcând prea

Tabela I.

Comitatul	S'a consumat în litri						în anul
	vin	bere	spirt	achiu ordinar	liquer	alte rachiuri	
Bistrița-Năsăud	395005	710653	—	24339	—	97890	1911
Făgăraș	345800	694000	358000	120500	3200	49100	1910/11
Târnava-mare	718871	1061957	1088423	141368	3302	54521	1911
Haromsee	1000397	1238491	1003216	—	—	168901	1910/11
Sibiu	1316445	1586611	47038	150606	8802	—	„
Hunedoara	2176703	3462756	1460868	183693	27800	—	1911
Târnava-mică	549944	355835	159852	87158	16518	51046	„
Brașov	1264300	2188600	385900	26200	167000	158500	1810/11
Turdaareș	609311	60836	—	112942*)	—	—	1911
Solnoc-Dobâca	281112	372665	—	17257*)	—	—	„
Murăș-Turda	938887	916261	472377	320318	92072	—	1910/11
Cic	983288	897293	1171587	3780	—	136691	„
Odârheiu	172006	25871	347629	85529	27385	150164	„
Alba-de-jos	1049818	889275	202017	130786	102566	56822	1911
La o altă	11801892	15 959 4	6696897	1802476	888475	922635	—

*) Direcțiunea financiară a cuprins aci toate beaurile arse.

Afară de beaurile arătate s'a mai consumat: în com. Târnava-mare 14.012 l. must, în com. Târnava-mică 11.811 l. must și 800 l. vin de mere, în com. Albei de jos 3800 l. vin de mere. Mult vin pregătit din mere, rozincine, fragi și altele pentru trebuințele din casă n'a fost anunțat și, deci, nu-i cuprins în datele de mai sus.

Pentru Ardeal s'a constatat în beaurile arătate următorul conținut de alcool:

- a) La vin 4 până la 8 la sută;
b) La bere 4 până la 8 la sută;

- c) spirt 75 până la 96 la sută, mai adesea 90 la sută;
d) achiu ordinar 24 până la 40 la sută, aleseori 30 la sută;
e) rachiuri dulci și alte rachiuri 35 la sută;
f) am, cognac, absint 60 la sută.
g) Fșvedem, câți litri se vin pe fiecare comitate înșrate, resp. câți litri din beaurile amintite, într'un an, prezintă

costisitor acest tratament, medicii germani au emis părerea să se înlocuiască cu mesothorium, tot un metal radioactiv, mai puțin puternic decât radium, dar mult mai ieftin, și care azi în Germania este foarte mult prețuit.

Dr. P. Robescu.

Scrisoare.

Tu nu n'țelegi durerea tănuită,
Ce crește n'cet cu fiecare clipă,
Din seri târzii de lungă așteptare
Când nici un zvon în larg nu se n'firipă

Că n'ai simțit fiorul de nădeide
Trezit cu-o vorbă caldă n'crezătoare,
Să porți adânc în suflet ferecată
Comoara ta, un vis de sărbătoare.

Si nu-ti năsună 'n inimă ecoul
Victilor setoase de lumină;
Tu n'ai visat și 'n larga mpărătie
A dragostei, privești acum sirendă,

Dar nu ndrăzni să calci nepăsător
lubirea ce n'florește pe cărare
Pe unde-ți porți tu farmecul săbății
Târziu, când prin alei cade n'serarea.

Nu rupe mpărățiile petale
Ce flutură spre zarea mbujorată;
Mireazma lor sunt gândurile mele,
Ti-aduc prinos de dragoste curată.

I. N. Pârvulescu

ă nu mă uși...

„Paulei”.

Ridic-ana obosită d'ată intristare,
Acum primii muguri vie în chip de n'seninare
Să neciscă de din crâng, cu multă voie-bună
Al prinzii alb surăs, cu frunzele-mpreună.

Nu văd în ochii tăi un colț de n'lăcrimare
Durea n'ar face acum să plâng cu-atât mai tare.

Fi vesele moasa mea, și glumele-ți adună
Ș'asulm din ciripit o viață nouă sună.

Cu cheadânci spre cei, să faci o rugăciune
Allustrân nemărginiri, și via uita de spune
To doău, și taina-ți frumoasei primăveri,
Ce ști-ex alunge tristețea ta de ieri.

Si catări mănatec, înes-tele deschise,
De prin dierea exercițiilor
din porții cu albe flori de nea
blădescoperi căva din viața mea.

Cele mai com-luc amine,
se execută în dinaite...
jos la pamău, cum scuturi trandafirii
și ram și crâng, și florile iubirii.

Ale candru Emil Lăzărescu.

Tab-la II.

Comitatul	S'a consumat de cao litri (.) cu litri de alcool (a.) în anul arătat, în medie						La oltă alcool curat
	8% vin	6% bere	90% spirt	30% rachiu ordinar	40% liquer	40% alte rachiiuri	
Bistrița-Năsăud	l. 3'089 a. 0'247	5'559 0'334	— —	6'448 1'934	— —	0'765 0'306	2'821
Făgăraș	l. 3'633 a. 0'291	7'292 0'437	3'761 3'885	13'174 4'162	0'339 0'136	0'516 0'206	8'617
Târnava-mare	l. 4'830 a. 0'386	7'135 0'428	7'313 6'582	9'685 2'906	0'561 0'224	0'366 0'146	10'676*
Haromsec	l. 6'756 a. 0'540	8'364 0'502	6'775 6'097	— —	— —	1'141 0'456	7'595
Sibiu	l. 7'441 a. 0'595	8'962 0'538	0'266 0'239	10'450 3'135	0'501 0'200	— —	4'707
Hunedoara	l. 6'399 a. 0'512	10'180 0'611	4'012 3'971	5'244 1'573	0'819 0'328	— —	6'995
Târnava-mică	l. 4'737 a. 0'379	3'065 0'184	1'376 1'238	6'608 1'982	0'142 0'057	0'439 0'176	4'058*
Brașov	l. 12'508 a. 1'000	21'577 1'295	3'813 3'432	8'164 2'449	1'651 0'660	1'566 0'626	9'462
Murăș-Turda	l. 4'276 a. 0'342	4'173 0'250	2'151 1'936	14'984 7'994	0'042 0'017	— —	10'539
Solnoc-Dobâca	l. 1'114 a. 0'089	1'479 0'089	— —	5'219 2'088	— —	— —	22'666
Turda-Arieș	l. 3'493 a. 0'279	3'558 0'213	— —	4'841 1'937	— —	— —	2'429
Cic	l. 6'478 a. 0'540	6'158 0'369	5'040 7'236	0'744 0'193	— —	0'938 0'875	8'713
Odârheiu	l. 1'385 a. 0'111	1'658 0'099	2'799 2'619	7'212 2'164	0'120 0'088	1'209 0'484	5'565
Alba-de-jos	l. 4'737 a. 0'379	4'012 0'241	0'911 0'820	5'869 1'761	0'463 0'185	0'252 0'110	3'488*
La oltă	l. 4'934 a. 0'395	6'353 0'381	3'800 2'500	7'564 2'269	0'371 0'148	0'386 0'154	5'867

*) E cuprins aici și alcoolul din must și din vinul de mere.

Din aceste tabele se vede, că în Ardeal abstrăgând dela com. Cluj în consumația beuturilor spirituoase stau în fruntea tuturor locuitorii din com. Târnava-mare cu 10.676 l. alcool de individ), urmează apoi și din Murăș-Turda (cu 10.539 l.), Brașov (9.462), Cic (8.713), Făgăraș (8.617), Trei-taune (7.595), Hunedoara (6.995), Odorheiu (5.565), Sibiu (4.707), Târnava-mică (4.058),

Alba-de-jos (3.488), Bistrița-Năsăud (2.821), Turda-Arieș (2.429) și Solnoc-Dob. (2.266) Bate la ochi consumația de rachiu din comitatele românești: Făgăraș și Murăș-Turda. Bere mai multă se bea în com. Brașov, vin în Sibiu, iar spirt în Cic.

Brađ, Ianuarie 1914.

Dr. Traian Suciu.

Un îndemn din București. Sub titlul „Aproata împăcare româno-maghiară”, ziarul *Dreptea* din București scrie:
Telegramele cari ne vin de peste munți, ne fac îmbucurătoare vesti privitoare la împăcarea româno-maghiară. Se pare că tratativele ce urmează între contele Tisza și șefii partidului național român, ar fi pe punctul de a ajunge la o înțelegere definitivă. Cu alte cuvinte, avem dreptul de a nutri speranța că în cel mai scurt timp vom putea socoti cu o liniștire a spiritelor și o înțelegere definitivă și că obstacolele ridicate negocierilor și vitalității fraților Români de ne vor înceta dela încheierea acestui pact. Lucrul acesta, firește, ne bucură. Și dacă iar mândria Românilor din țările ungurești și suferința înfrângerii în stabilirea punctelor de înțelegere cu Maghiarii, însuși îndeplinirea zideratului lor de ani trebuie să le umple de încredere, că s'a găsit — după atâta amar de vreme — un om de stat, cum este contele Tisza, să ia în considerațiune cerințele lor. Restricțiunile făcute nu trebuie să-i desamănsă. Baza câștigată după lupta seculară, agă, dusă cu înversunare pe toate căile, în vite chipurile, după suferințele îndurate cum mai martirii din legende le-au mai putut suporta cu atâta încredere și tărie baza aceasta rămân pe care se vor putea ridica aspirații

vitoare. Dacă nu în cel mai scurt timp, mai târziu, — și tot vor fi realizabile.

Aceasta să nu uite vajnicii luptători de peste munți, și lupta lor, de nu va înceta, va avea sorti unui succes foarte palpabil.

Spre sfârșitul desbaterii generale a reformei presei. Desbaterea reformei presei — după cum ni se anunță din Budapesta — se apropie de sfârșitul ei. În cursul ședinței de azi s'a răspândit știrea pe culoarele camerei, că se vor introduce ședințe permanente pentru terminarea cât mai rapidă a desbaterilor asupra reformei presei. Sub influința acestei știri, opoziția a hotărât să scurteze din partea ei desbaterea generală, ca apoi la desbaterea pe paragrafi să se anunțe cu toții la cuvânt. Oratorul ultim al opoziției va fi contele Andrásy, iar din partea majorității secretarul de stat din ministerul de justiție Leopold Vadász.

În ședința de azi au vorbit la reforma presei deputații opoziționali contele Mihail Eszterházy, Bikády și Gedeon. Mai mulți deputați opoziționali au semnat azi interpelații. Între aceste e și chestia Rutenilor din nordul Ungariei.

Subiectul discuțiilor pe culoare a fost și azi ca și în celelalte zile, tratativele contelui Tisza cu Românii. În cercurile opoziționiste discuția asupra acestei chestii e foarte agitată. Deputații guvernamentali dovedesc în privința aceasta o liniște și cu toții speră că tratativele vor avea un rezultat mulțumitor.

Ședințele comitetului.

Debandada presei maghiare.

Declarațiile dlui Maritt.

Arad, 21 Ianuarie.

Cu mai mult adevăr decât oricând, dela 48 și până în zilele noastre, putem spune azi, că un neam întreg așteaptă cu respirația oprită hotărârile conducătorilor săi. Ședințele dela Budapesta deschid o mare pagină în istoria neamului românesc din Ungaria și nicio dată comitetul național n'a stat în fața unei dileme atât de serioase ca astăzi. În graiul conducătorilor noștri trebuie să se concentreze azi rostul unui trecut milenar, în atitudinea lor trebuie să se reflecte semnificația unei misiuni adastată de secole, iar în hotărârile ce se vor lua trebuie să se cristalizeze chintesența garanțiilor de viață ale unui neam tânăr și vânos. Ei nu pot să părăsească forul decât vestindu-ne, că demnitatea neamului nostru a fost afirmată în cel mai deplin grad și că nu a fost părăsită nici una din credințele esențiale, a căror slăbire ar putea să întunece conștiința istorică a unui popor.

Nu vrea acest popor nici să desfacă cadrele unității politice a statului sf.-tului Ștefan, nu vrea și n'a vrut nicio dată nici să atenteze prin aspirațiile lui la integritatea teritorială a statului, ci vrea numai să-și asigure o deplină libertate de a-și fructifica însușirile etice în folosul statului. Vrea să-și poată iubi această patrie aproape bimilenară, în toată sinceritatea, — vrea în sfârșit să-și refacă virtuțile patriotice în senzul virtuților ce i-au hărăzit înaintași de strălucirea celor ce se numeau Români odinioară, în această parte a pământului...

Credem cu întreagă puterea sufletului nostru că steaua neamului românesc din Ungaria plutește în regiuni etice cu mult mai superioare decât ca să poată fi eclipsată vreodată de tentativele desnaționalizării cu forța. Lumina acestui suprem simbol tremură azi în adâncul conștiinței fiecărui membru din comitet și ea va povăui de sigur mintea arcupagului nostru, la Budapesta.

Comitetul nostru va fi nu mai puțin tare, decum dâră și aproape selbatică este campania presei maghiare. Nu va uita că corifeii partidelor istorice ungurești organizează adevărate revolte în toate ținuturile țării împotriva oricărei recunoașteri a legitimității pretențiilor noastre. În fața noastră se aprind fulgerile urei seculare, se împletesc și se sparg prăpăstioase, dar tăria de granit a adevărului nostru le resfrânge hohotele adâncurilor vremii ce trăim...

Cine a luat parte la ședințele de ieri.

Discuțiile în ședința de ieri după-amiază a comitetului s'au terminat, după cum aflăm, abia seara târziu, către orele 11. Ziarele ungurești dau o listă greșită a celor prezenti la ședință. Față de această listă putem să comunicăm celorților noștri lista autentică. Au fost de față dd.: *Gheorghe Pop de Băsești, Emanuil Ungurean, Dr. Teodor Mihali, Dr. I. Lengheru, Dr.*

Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop, Octavian Goga, Dr. Alexandru Vaida-Voevod, Dr. Valer Braniste, Romul Ciorogariu, Dr. Victor Onișor, Dr. Nicolae Comșa, Constantin Lucaciu, Dr. Caius Brediceanu, Dr. Aurel Lazar, Dr. Aurel Grozda, Dr. Ștefan Morariu, Dr. Iustin Marșieu, Dr. Cornel Lazar, Dr. Romul Veliciu, Dr. Aurel Cosma, Dr. Ioan Ciordaș, Dr. Valer Moldovan, Vasile Damian, Dr. Romul Boila, Dr. Nicolae Vecerde, Dr. Nicolae Șerban, Dr. Nestor Oprean, Dr. Ioan Nedelcu.

Au lipsit dd.: Dr. Vasile Lucaciu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ioan Suci, Dr. Victor Bontescu Nicolae Ivan și G. Popovici. Cei absenți au fost chemați telegrafic să participe și ei la ședințe.

Discuțiile de ieri au fost susținute de dd. Valer Braniste, Emanuil Ungureanu, Dr. Ion Lengheru și Octavian Goga. Dl. Braniste a făcut un expozeu mai lung, enarând și explicând toate fazele tratativelor cu guvernul.

Ședința de azi.

Suntem informați telegrafic, că ședințele s'au continuat azi înainte de amiază la orele 10, tot în sala hotelului Clotilda. Pe astăzi se așteaptă cu cel mai încordat interes expozeul dlui Maniu. O atmosferă solemnă stăpânește ședința.

Se crede că ședințele se vor continua și mâine, Joi.

Asupra debaterilor se observă cea mai strictă discrețiune. Corespondenții ziarelor au fost refuzați de membrii comitetului și nimeni n'a voit să tradeze un singur cuvânt în meritul chestiunilor discutate.

Declarațiile dlui Maniu.

Obsedat de corespondentul ziarului „Világ”, d. Dr. Iuliu Maniu a făcut următoarele declarații de interes formal:

— Membrii comitetului au promis să respecte cea mai strictă discrețiune și e neîndoios că se vor și ține de cuvânt. Eu am fost autorizat să fac anumite comunicări, dar e numai firesc că nici eu nu pot să spun nimic până după ce se vor fi adus hotărârile în merit. Situația pentru azi e de așa, încât ne lasă să sperăm că mâine seară vom putea sfârși discuțiile. Pe urmă vom da un comunicat oficial, care va clarifica în marginile posibile opinia publică asupra decursului ședințelor și a hotărârilor luate. Până atunci așteptăm dela toți pacienți. Deocamdată nu pot să spun nimic nici relativ la starea spiritelor în sânul comitetului. Nu pot să spun nimic nici în ce privește eventualitatea, dacă vor fi necesare tratative în viitor. Consfăturile au fost declarate pe deplin intime, și noi trebuie să ne conformăm în consecință.

Un mic dialog.

Tot corespondentul ziarului Világ ne spune, că a surprins următorul mic și spiritual dialog între dd. Iuliu Maniu și Octavian Goga, cu ocazia când s'au întâlnit întâia-ori pe stradă:

— Ei, prietene, — a zis glumind Goga — vindem acum sumanul țaranului?

— Nu te teme, — a răspuns Maniu — sumanul țaranului nu e în nici o primejdie.

— Poate că ai dreptate, — a răspuns Goga — dar mie mi-ar mai fi plăcut dacă contele Tisza ne-ar fi dat înainte ceea ce ni se cuvine și numai pe urmă să fi început tratativele.

Voci de presă.

Budapesti Hirlap.

În articol prim scrie azi despre „Rasă și națiune” și dă crezul politic unguresc o nouă și prea elocventă formulare. Spune că azi nu se mai poate vorbi despre o rasă ungurească, existând numai o națiune politică ungurească. Precum aristocrația din Prusia e de origine slavă, precum poporul francez și cel italian e un amalgam etnic, tot așa și națiunea maghiară și-a asimilat fel de fel de elemente de origine etnică străină, închiegându-se ca națiune cu bărbați reprezentativi de talia lui Rákoczy, Apponyi, Berzeviczy, cari nici unul n'au fost și nu-s de origine ungurească. Între martirii dela 49, ală-

turi de un Desseffy, Kis, Nagy Sándor și Lázár întâlnim pe Schweidel, Leiningen și Damjanich, cari n'au fost Unguri. Ioan Huniade, Matia și Ákos Barsay au fost români, Petőfi sârb, demonstrându-se prin activitatea și sentimentele lor, că caracterul de rasă unguresc s'a șters de mult înlocuit de caracterul ideii naționale. Ideea națională în Ungaria are la bază cultura națională, iar mijlocul de afirmare al acestei culturi e limba. E timpul să se abandoneze teoria de rasă, care e o teorie falsă importată dela Germani și să adopte Ungurii adevărul că „existența națională începe chiar din clipa în care stăvilile etnice au fost biruite”. Ori nu văd Ungurii că dușmanii lor le contestă dreptul la o existență națională chiar întemeindu-se pe concepții de rasă?

Acest articol al lui Budapesti Hirlap ne spune cât de înfiorătoare sunt ravagiile unei doctrine false, dacă ea a fost propagată și impusă chiar cu forța. Pentru că: sofismele de sus nu sunt decât urmările doctrinei „ideii” în accepția cea mai crasă. Dar vom reveni de altădată.

Alkotmány.

Organul clericalismului sovîn e foarte alarmat de faptul că guvernul, deși ordonanța lui Hieronymi n'a fost încă anulată, — permite ședințele comitetului național român în Budapesta.

Spune că „agitatorii” s'au pus cu o autoritate sufocată de-a curmezișul vieții politice ungurești. Guvernul pactează cu triaștii și cu federaliștii (Românii!), cu Zagrebul și cu Blajul, dând concesiile importante. Români au părăsit pasivitatea pe timpul așa zisei lupte naționale a Ungurilor și s'au întors, atât aici, cât și în străinătate împotriva Ungurilor. Dintre cei ce se sfătuiesc azi la Budapesta mulți înși au fost osândiți la temniță pe timpul memorandumului. Români speră că pe urma concesiilor ce vor primi se vor întări nizuintele federaliste. Politicianii de frază ai lui Goga, dimpreună cu Dacoromânii gălăgioși de felul lui Vaida au ajuns azi în șea. Dar Români simulează numai puterea, în realitate sunt slabi, căci în altfel nu s'ar împăca cu punctul de vedere unguresc.

Alkotmány face apoi tabloul fals al situației noastre de putere și concludă că era primejdia să pierdem învățătorimea și preoțimea, cari sunt stâlpii fundamentali ai partidului nostru. Au intervenit arhierii și au convins comitetul, că dacă nu va adopta politica Sașilor, Români pier. De aceea pacea se va face în ori și care împrejurare. Români ultraiști vor fi împinși în brațele iridentismului și se va vădi că pactul a fost impus dela București. După încheierea păcii vor vedea Ungurii conspirații și mai primejdioase.

Ar fi o sarcină zadarnică să încercăm vre-un comentariu în fața unor aberații atât de patologice.

Pesti Hirlap.

Ne-am obișnuit să zicem despre șreimbriții dela acest ziar că tipă, dar am putea spune fără exagerare și că urlă. Urlă, dar fără a speria pe nimeni, — doar pentru că să prostească pe bietii stăvari de pe Pustă. N'am putea alege nimic din ieșirile de azi ale acestui ziar. — cititorii noștri vor ști că el vorbește de tradare până la extenuarea corzilor vocale. Are totuși o propunere de spirit, pentru cine știe să aprecieze acest spirit: Spune, anume, că Ungurii ar trebui să dăruiască fiecărui deputat guvernamental ce puțin câte-un Dreadnought, iar contelui Tisza să-i asigure o stăpânire până la moarte, căci numai în acest caz el va putea să renunțe la diabolica tradare de patrie. Singura speranță a Ungurilor e, că, doar-doar, comitetul național român va respinge propozițiile pactului.

Népszava.

Pretinde că membrii comitetului nu reprezintă poporul, fiind ei advocați, popi, directori de bancă și proprietari. Comitetul ar fi tradat cauza sufragiului universal. După încheierea pactului se va forma un partid democratic românesc și abia acest partid va reprezenta cu adevărat interesele poporului, care e un popor de țărani și mineri. Inco'o Népszava e tot atât de intrigat ca Alkotmány de faptul, că ședințele comitetului se țin cu toate că ordonanța lui Hieronymi există încă.

Nu ne surprinde nici reacredința și nici dezorientarea ziarului socialist, când știm că toată structura acestui partid în Ungaria e artificială,

conducătorii lui nesinceri și cocotați la cel mai problematic budget.

Alte ziare ungurești.

Organul partidului kossuthist Független Magyarország publică un marticol din peana obscuroi deputat Maczky. Titlul articolului e „In-călzim șerpii”. Șerpii sunt Români, Croații, Slovaci, ba chiar și inofenzivii Sași și Șvabi. Autorul are viziunea chinuitoare, că Ungaria se va dismembra grație încercării contelui Tisza. Citează pilde străine. În Posen nu se tolerează nici cartea de rugăciuni a Polonilor etc. Guvernul ar trebui să se strivească înainte de ce noi, șerpii, vom crește mari și vom înfige dinții de otravă în trupul „națiunii”.

Ziarele A nap, Budapesti Napló și altele de speta lor ne gratifică cu epitețe ca „bandiți”, „comitagii”, „sobolani” cari trebuie alungați în găurile lor.

Se pare că destinul a hotărât altfel decât înțelepciunea și prevederea puținilor oameni de bine din această țară. Nebunii ne sapă cu înverșunare groapa și nu bagă de seamă că ea e deja atât de adâncă încât le împăinginește ochii, îi ametește și-i primejduiește dintr-o clipă într'alta...

Ultima oră.

Decursul ședințelor de azi.

Budapesta, 21 Ianuarie.

(Telegrama corespondentului nostru special). În ședința de azi înainte și după amiază au luat parte la discuții dd. Romul Ciorogariu, Dr. Aurel Lazar, Dr. Romul Boila, Dr. Victor Onișor, Dr. Valer Moldovan, Constantin Lucaciu, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Nicolae Șerban, Dr. Alexandru Vaida-Voevod, Dr. Aurel Cozma, Dr. Ioan Ciordaș, Vasile Goldiș, Vasile Damian și Dr. Iuliu Maniu.

Hotărârile luate se vor publica mâine, Joi.

Acțiunea partidelor kossuthiste.

Comitetul executiv al partidului kossuthist a luat azi hotărârea să organizeze în țara în treagă adunări de protestare „împotriva pactului cu Români” și împotriva proiectului reformei de presă.

Cea dintâi adunare similară va avea loc în circumscripția deputatului Lovász la începutul lunii Februarie, în Nagykanizsa. Vor lua parte și conții Mihail Károly și Albert Apponyi.

Lovitura de stat din Albania

— De un bărbat politic macedo-român. —

Salonic, 17 Ianuarie.

Nu este primul caz, când balcanicii încearcă să zădărnicească combinațiunile diplomatice Austriei, făuritoarea principală a statului independent albanez.

Proclamarea constituției turcești din 10 Iulie 1908 și uniunea balcanică din 1912, constituiesc de esecuri politico-diplomatice ale Austriei în istoria contemporană a Balcanilor.

Lovitura de stat din Albania este al treilea consumat, dar neizbutit. Se înșală amar Austrii în persoana prințului de Wied, fără să ție seamă de sentimentul general al țării. Se știe că poporul Albaniei, deși este omogenă ca rasă, totuși deosebirea religioasă este fundamentală. Populația baniei se prezintă astfel: Muzulmani 75 la suta, creștini 25 la sută. Aceștia se subîmpart în catolici și ortodoci și se urăsc de moarte în ceea ce privește aspirațiunile politice.

În adevăr, Viena și Roma după proclamarea Albaniei în stat independent, au numit, de conștiență, pe noul domnitor al Albaniei în persoana prințului de Wied, fără să ție seamă de sentimentul general al țării. Se știe că poporul Albaniei, deși este omogenă ca rasă, totuși deosebirea religioasă este fundamentală. Populația baniei se prezintă astfel: Muzulmani 75 la suta, creștini 25 la sută. Aceștia se subîmpart în catolici și ortodoci și se urăsc de moarte în ceea ce privește aspirațiunile politice.

Ortodoxii ocupă mai mult teritoriile de sud și au rămas în marca lor majoritate credincioși.

nismului și sunt pentru formarea unei *Megali Elas*, care să cuprindă și Albania. Catolicii cuprinși în Albania de Nord, cari în baza protectoratului austriac au fost și sub Turci cei mai privilegiați, au rămas credincioși politicii austriace și nu înțeleg să renunțe la protectorat nici sub regimul unei Albanii independente.

Muzulmanii, cari poartă două denumiri distincte, *Ghegicii* dela Nord și centru și *Toschi* cei dela Sud, sunt muzulmani în înțelesul fanatic al cuvântului, cu toate prejudecățile inerente unui popor primitiv și înapoiat, după cum este poporul vitejilor Skipetari. Intreaga populație albaneză, fără deosebire de confesie, nu este în sentimentul Austriei și Italiei în ceea ce privește alegerea domnitorului Albaniei.

Mai ales Muzulmanii nu vor putea vedea cu ochi buni ca șeful statului lor să fie un creștin, un *ghiaur*, nerecunoscut de părintele lor, sultanul Mehmed al V, califul tuturor muzulmanilor și prin urmare și al Albanezilor.

Lovitura lui Bekir Efendi nu este decât rezultatul sentimentului muzulman din Albania și complicității lui nu sunt numai Ismail Kemal și Essad Pașa, ci toți muzulmanii cari reprezintă 75 la sută din populația totală a Albaniei.

Noi știm, că Austria și Italia au cunoștință că de puternic este sentimentul muzulman în Albania și dacă îl ignorează, o fac intenționat, ca statul să se nască mort și să-l împărțescă între ele.

Noi știm deasemenea, că antagonismul între cele două aliate este așa de pronunțat, încât zonele lor de influență constituiesc două zone independente una de alta și nu se permite dezvoltarea uneia în detrimentul celeilalte. Einulația cu care se concurează cele două zone ne reamintește înversunarea cu care se urmăreau altădată luptele de rasă din oropsita Macedonie.

Presa europeană este indignată de lovitura lui Bekir Efendi și a tovarășilor săi din Valona și o consideră ca îndreptată împotriva hotărârilor marilor puteri.

Cum adică Austria, Italia, România, Grecia, Bulgaria, Serbia și chiar Muntenegru se interesează de crearea noului stat și în acest scop trimit agenți diplomatici și mai ales agenți secreți mișună în toată Albania. Și Turciei, care are atâtea legături cu Albania de azi și cu cea de mâine, nu-i este permis, nici pe față, nici pe ascuns, ca să-și garanteze aceste legături indisolubile. Ciudată mentalitate are Austria și celelalte puteri, dacă cred, că Albanezii au să-și modifice sentimentele lor religioase față de califul din Constantinopol în 24 de ceasuri! — Nu, nici Ismail Kemal, nici Essad Pașa, nici Mufid Bey, nici Hasan Bey Pristina, nici unul din Bey muzulmani n'au încetat de a-și iubi șeful religios suprem, care într'un stat muzulman cum este Albania trebuie să fie și șeful statului.

În acestea se rezumă credința neștrămutată a Albanezilor muzulmani și cu greu, pretind ei, Europa le va impune un domnitor creștin.

Măsurile de cari se vorbește că vor fi luate de Austria și Italia la instalarea noului domnitor, nu sunt deloc eficace pentru garantarea victoriei prințului de Wied.

Deoarece comisiunea de control este alcătuită din membri cari reprezintă toate marile puteri, ar trebui, ca cu ocazia instalării prințului să vie și batalioane germane, franceze, engleze și rusești, căci numai astfel ar crede Albanezii retractari, că tripla alianță cu tripla înțelegere s'nt solidare în alegerea prințului de Wied și prin urmare ori ce dezordine lăuntrică are să fie nu numai desaprobată ci și reprimată cu mai multă energie.

Până când această solidaritate între cele două alianțe nu se va produce, prințul de Wied ar comite o imprudență dacă s'ar aventura să se ducă la Durazzo.

Aceste reflexii ale noastre sunt datorite ambianței albaneze de pretutindeni și din București. Coloana albaneză din orașul nostru în marea ei majoritate este reprezentată de Albanezi cari speră să răză o Grecie mare, care să cuprindă și Coritza și Arghirocastro. Atâtea numai că acești Albanezi negați nu-și manifestă pe față sentimentele lor față de statul albanez, deoarece România în general simpatizează cu naționaliștii albanezi organizați în societate aparte și sunt sprijiniți în toate măsurile și chipurile de guvern, presă și opinia publică românească.

Renegații, însă, sunt capabili de mari sacrificii contribuiesc cu sume enorme pentru încurajarea

luptei ce se duce în Albania de Sud împotriva naționaliștilor.

Legăția grecească de aici a colectat sume enorme dela renegații albanezi din România și le-a expedit batalioanelor sacre din Arghirocastro și Coritza. Unde duce pervertirea sentimentelor naționale, ne-o spune lupta fratricidă din Albania de Sud.

Stortările dușmanilor dinlăuntru și din afară ale Albaniei nu tind decât ca să produc tulburări și anarhie, cari autorizează pe toți să creadă că Albania nu se știe dacă va fi sau nu *viabilă*.

Deși vedem, că acest scepticism este îndreptățit, totuș ne-am bucura dacă noul domnitor va urca treptele tronului lui Skender-Bey, și buna ordine și liniște se va restabili ca prin farmec în toată Albania independentă.

Rottă Skipăria! (Trăiască Albania).

Pyrrhus.

Recunoașterea partidului național român din partea guvernelor ungare.

Arad, 21 Ianuarie.

Se știe că contele Apponyi, în motivarea interpelețiunii sale în chestia tratatelor româno-maghiare, l'a atăcat violent pe contele Tisza, pentru că stă de vorbă cu oamenii de încredere ai comitetului național român, pe care fostul ministru de interne Carol Hieronymi l'a dizolvat în 1895. Presa opoziționistă a făurit din argumentele lui Apponyi apoi acuzație împotriva primului ministru, că trădează chestia națională maghiară. Ziarul „Pester Lloyd” publică în numărul de azi date foarte interesante în baza informațiilor primite dela un conducător român, din cari reiese că toate guvernele ungare, fără excepție, dela faimoasa ordinațiune încoace, au purtat mereu tratative, sub o formă sau alta, cu comitetul partidului național român, pe care, astfel, deși pe față îl tăgăduiau, de fapt l'au recunoscut.

Insus Carol Hieronymi, în calitate de ministru de interne, adică chiar autorul ordinațiunii de dizolvare a comitetului național român, a purtat tratative oficiale cu membrii acestui comitet în două rânduri: în 1893 și în anul următor, în scopul ca guvernul să rezolve chestia românească chiar prin comitetul național.

În același scop s'a apropiat de membrii comitetului național, după ce aceștia deabia fuseseră amnestiați din temnițele din Vaș și Seghedin, la cari au fost condamnați în procesul memorandumului, și un membru al următorului guvern, care-l avea în frunte pe Desideriu Bánffy și căruia, de sigur, nime nu-i poate reproșa că ar fi voit să jertfească interesele naționale maghiare.

Dela 1905, când conferința națională a Românilor a hotărât activitatea politică, diferitele guverne, cari s'au perândat, au fost mereu în atingere cu deputații români, cari erau totodată și membri ai comitetului național român și reprezentau în parlament politica acestuia.

Multora le va fi încă în memorie, că primul ministru al guvernului coaliționist, Alexandru Wekerle, a vorbit în cursul unui discurs al său despre „partidul național român”. La protestul ce s'a ridicat atunci în camera ungară, că „un astfel de partid nu există”, Wekerle a răspuns scurt: „Cogito, ergo sum”.

Din aceasta reiese foarte lămurit că „partidul național român” a fost recunoscut din partea șefului unui guvern, din care făcea parte și contele Albert Apponyi, în calitate de ministru de instrucție și culte.

Wekerle în calitate de prim-ministru, nu s'a mărginit însă numai la recunoașterea academică a „partidului național român”, ci în repetite rânduri s'a apropiat de membrii comitetului național român, — cari erau și membri ai parlamentului, — cu scopul, că, dacă nu s'ar putea rezolvi deplin chestia românească, să se găsească cel puțin un modus vivendi.

Înainte de alegerile din 1910, a purtat apoi tratative cu România, după cum se știe, și fostul prim-ministru Khuen, care pe lângă încheierea unui compromis electoral, încercase să găsească deasemenea un „modus vivendi” cu România.

Lațul acesta de fapte cari dovedesc, că toate guvernele ce s'au perândat, chiar și guvernul coaliționist, din care au făcut parte conducătorii opoziției maghiare de azi, au fost constrânse să recunoască în puterea faptului „partidul național român”.

O nouă lucrare: Il nuovo stato di Albania.

În ultimul timp eminentul profesor italian Antonio Baldacci, a dat la lumină o lucrare foarte importantă în chestia înființării statului albanez și al caracterului etnic al poporului albanez — fiind o foarte prețioasă contribuție la luminarea unei chestiuni care preocupă diplomația europeană.

Intreaga lucrare este o eloquentă pledare pentru lărgirea granițelor statului albanez:

Natura țării și-a poporului care o locuiește constituie un element destul de important și precizat, pentru a susține dreptul la viață proprie a statului albanez. Limile geografice, hidrografia țării, situația ei și a poporului cuprins în acest teritoriu, limba și folclorul, însușirile sociologice, etc., nu se pot trece cu vederea și cu ușurință, fără a lovi în interesele naturale și legitime ale poporului albanez, care poate alimenta cele mai frumoase speranțe de o viitoare prosperitate.

Am azistat la miște evenimente cari au adus o transformare aproape radicală în Peninsula Balcanică; aceste transformări s'au produs sub masca dreptului la viața națională a popoarelor cari locuiesc fosta Turcie; s'au călcat toate formele și toate hotărârile anterioare sancționate de întreaga Europă, în fața acestui drept natural, de a aduna sub aceeași formă politică și sub aceeași administrație toate elementele etnice cari se găseau sub regimul turcesc. Aceiaș principiu se constată că e călcat când e vorba de înființarea Albaniei, Serbia însăși, care a profitat de principiul naționalităților se opune cu cea mai mare înversunare la dreptul Albanezilor de a cuprinde în granițele lor pe toți Albanezii.

Urmează o foarte documentată și amănunțită descriere a caracterului specific poporului albanez, a moravurilor lui austere, a cinstei lui exemplare, a înclinărilor sale războinice etc. Această descriere dovedește o adâncă cunoștință a chestiunii albaneze, din care d. Antonio Baldacci își poate face un titlu de glorie.

Continuând d. Baldacci arată pe larg și cu competență consecințele cari vor decurge din comiterea nedreptății de a se alipi la state străine cea mai importantă și numeroasă populație albaneză, susținând că în chipul acesta se creiază alte motive de turburări, de altfel legitime.

Enumără motivele cari dau dreptul poporului albanez de a lupta pentru întregirea sa, precum și ale Italiei care trebuie să-i susție. Pe lângă motivele de viitoare influență și de considerațiuni strategice, d. Antonio Baldacci adaugă:

„Conceptia italiană în susținerea drepturilor Albaniei în contra pretențiilor grecești, e bazată și pe dreptul nostru de a apăra românismul din Pind, pe care Grecia îl reclamă pentru ea.

„Populația latină din Pind trebuie să facă parte din Albania, pentru că trecând sub Greci se va pierde. Oamenii aceștia ne sunt iubiți nouă, pentru caracterul lor etnic și pentru marea afecțiune cu care se uită ei la Italia, la mama și noi trebuie să-i susținem cu toate mijloacele, fiind cu calități cari merită interesul nostru.

„Aceasta cu atât mai mult, cu cât vor fi pentru noi colaboratori prețioși: latinii din Pind și din Albania centrală-meridională, pacinici, agricultori și păstori, dedați în mare parte și comerțului, pot constitui un important sprijin pentru pătrunderea comercială italiană în Albania meridională și în Macedonia.

„De aceea, pe lângă o datorie față de un neam de aceeaș rasă cu noi, e în interesul Italiei de a asigura acestei populații dreptul de a-și conserva limba proprie, obiceiurile proprii, dreptul de școală și de biserică, etc.”. Aci d. Baldacci reproduce și apelul Aromânilor adresat guvernului italian, prin care se cere sprijinul Italiei de a fi alipiti la Albania.

Nimănui nu-i va scăpa importanța acestei documentate lucrări, și ținem de datoria noastră de a o recomanda cetitorilor noștri, și în acelaș timp de a aduce mulțămiri acestui pionier al latinismului.

Dela Reunirea

femeilor române din comitatul Hunedoarei.

Primum următorul apel adresat băncilor românești pentru sprijinirea „Atelierului de țesături și cusături românești din Orăștie” căruia îi dorim tot răsunetul ce-l merită:

Scopul ce urmărește „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei”, prin „Atelierul său de țesături și cusături românești dela Orăștie”, ne pune în față noi și noi probleme, din an în an.

Din ce pătrundem mai adânc în recunoașterea atâtor frumuseți și bogății a artei noastre populare, cu atât ni se întărește mai mult convingerea, că aceasta este atât de prețioasă, atât de neîntrecută, încât putem afirma cu legitimă mândrie, că din toate popoarele conlocuitoare în patria noastră, nu are nici unul așa un tezaur de valoare neprețuită! Fantazia fără margini a poporului românesc, se manifestă în așa abundență de forme, încât stai uimit în fața atâtor plăsmuiri de artă, ieșite din sufletul lui creator!

Aproape fiecare ținut are ornamentica sa specială, reducându-se însă în totalitate, în o armonioasă contopire de obârșie comună.

Atelierul dela Orăștie, a produs prin nizuțele sale de-a desvolta această industrie de casă, în timpul existenței sale de șapte ani, rezultate, cari îndreptățesc pe deplin nădejile și aspirațiile, cari i-au dat ființă.

Inițiat din dragoste către țărâna română și arta ei, acest Atelier a muncit cu o răbdare stăruitoare; de-a copia modele vechi, de-a scoate porțile noastre pitorești la iveală, de-a aplica motivele minunate de frumoase, — găsite uneori pe un petec vechiu de pânză, într'un fund de ladă, în cutare cătun sau sat de munte, — pe decorative prin casele noastre.

În acest interval de 7 ani s'a făcut totodată o școală temeinică în această direcție, astfel încât 70—80 țărânce, cari s'au perândat în atelier primind o remunerație pentru lucrul lor de peste 20.000 cor., azi prin destoinicia câștigată acolo, întru pregătirea astorfel de lucruri, sunt în stare să-și câștige o existență prin munca ei, scoasă din ac și din răsboiu.

Această directivă de-a instrui țărâncele noastre, ca să poată valora măestria lor în țesut și cusut, am dori s'o desvoltăm în viitor în dimensiuni tot mai mari.

Mijloacele noastre însă sunt limitate de un modest capital, care nu îngăduie să instalăm toate cele trebuitoare pentru un spor și mai avântat, ce am putea atinge având resursele cuvenite.

De aceea, apelăm din nou la generositatea băncilor noastre, să contribuie prin darul lor la înălțarea țărâncelor noastre, de-a putea crea din arta lor minunată, cu vreme un factor puternic de industrie națională.

Dionislu Ardelean, secretar. Elena Pop Hosszu-Longin, prezidentă.

Cronica externă.

Echivocul celor două Germanii. Sub acest titlu „Le Temps” scrie: Pe când achitarea din Strassburg dădea măsura exactă a spiritului militar german și a disprețului în care ține puterea civilă, o desbatere curioasă se angaja în dieta prusiană între un deputat ultra-conservator, contele York de Wartenburg și cancelarul imperiului.

Era vorba despre raporturile dintre constituția prusiană și constituția imperială. Între aceste două puteri și afacerea din Saverne, legătura este directă, strânsă, evidentă. Colonelul de Reuter pentru a scuza o flagrantă violare a legilor imperiului, invocă ordonanțele prusiene și făcea să triumfe această teză în fața consiliului de război. Contele de York cu toate astea nu este asigurat și se teme ca nu cumva contagiunea liberală a legii imperiale să nu atingă integritatea constituției prusiene. El alarmează cele câteva reforme, cari toate sunt numai de formă, cari au schimbat regulamentul Reichstagului sau compunerea consiliului federal. Se teme că la un moment dat guvernul prusian va putea fi pus în eșec de Reichstag. Contra acestei eventualități conservatismul prusian se ridică cu energie.

Ce răspunde cancelarul? Că schimbările de cari se alarmează contele de York n'au nici o importanță: Alsacia-Lorena are trei reprezentanți în consiliul federal; dar împăratul, care este și regele Prusiei — este acela care dictează votul celor trei mandatori.

Reichstagul adresează chestiuni guvernului; dar procedeu acesta a fost totdeauna și guvernul răspunde numai când vrea. Reichstagul poate închide printr'un vot interpelările; aceste voturi n'au însă nici o valoare politică nici constituțională și guvernul nu ține seamă de ele.

Supunem acest rezumat pe care-l extragem dintr'un discours al d-lui de Bethman, meditației acelora cari vorbind despre „cele două Germanii” au aerul să creadă că există la vecinii noștri o contra balansare reală a arbitrarului ilimitat, al căruia echantillon e afacerea dela Saverne.

Toate motiunile Reichstagului au fost sterile. După blamul Reichstagului justiția militară a pronunțat sentința de achitare a ofițerilor din Saverne, — și în aceeași zi cancelarul a exclamat: „dorința cea mai scumpă a oricărui prusian este să vadă armata regelui rămânând neatinsă sub conducerea regelui ei și să nu devie o armată a parlamentului.”

Autorul articolului din „Le Temps” arată apoi că din cele două curente cari evident există în Germania, unul predomină curentul autoritar, din ce în ce mai pangermanist. Celălalt curent, cealaltă Germanie nu încearcă nici odată să traducă în fapte veleitățile sale nehotărâte.

Și demonstrând neexistența celor două Germanii în conflict, în cari cred foarte mulți. „Le Temps” evidențiază primejdia acută pentru Franța a pangermanismului triumfător.

INFORMAȚIUNI

Arad, 21 Ianuarie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: ger, zăpadă, în unele locuri ploi.

Prognostic telegrafic: ger, zăpadă.

Temperatura la amiază a fost: — 2.6 C.

Procesul Rutenilor. Depunerile Rutenilor acuzați de tradare aruncă din ce în ce o lumină tot mai clară asupra procedurii, cum s'au fabricat acuzațiile de tradare împotriva Rutenilor schismatici. Ieri s'a terminat ascultarea Rutenilor pravoslavnici din Iza, în fața tribunalului din Sighetul Marmației. Izaenii acuzați, au depus unanim, că ei au recunoscut în fața judeului de instrucție, tendința politică a mișcării schismatice, pentru că jandarmii i-au bătut de i-a făcut tot sânge.

Azi au fost ascultați acuzații din Lipsa, cari au depus ca și Izaenii, că s'au recunoscut vinovați în fața judeului de instrucție înfricați de maltratarea jandarmerești.

Protestul Germaniei pe lângă guvernul rus. „Kölnische Zeitung” protestează contra decretului guvernului rus ordonând că cu începerea dela 1 Februarie serviciul de tranzit internațional pentru colete postale cu Persia să fie blocat pe linia Ahabad-Gandon-Djulfă, serviciul făcut de Rusia rămânând singur în funcționare. Ziarul spune că acest procedeu este în contradicție cu acordurile internaționale. Adaugă că guvernul german a făcut reprezentări energice pe lângă Rusia și este de așteptat că și celelalte state interesate vor adera la demersul Germaniei.

Numirea ministrului de război sârbesc. Regele Petru a semnat ukazul prin care colonelul de infanterie Dușan Ștefanovici a fost numit ministru de război. Prin același ucaz generalul Boiacovici e lăsat în disponibilitate.

Cauza morții perechei din Șicula. Ancheta pornită de autoritățile polițienesti din Arad în chestia cazului misterios din Șicula a avut un rezultat foarte prozaic. S'a constatat că țărânel Petru Albiș și soția lui au mâncat alături s'au desprins, toți au sărit din vagoane și mulți din ei, de șpaimă au luat-o la fugă pe câmp. Din primele cercetări făcute s'a stabilit v'novăția ampoliatului de serviciu din gara Cr

Perechea Albiș mâncase reci și după constatarea medicală, carnea era stricată și înoxi-cația a grăbit numai moartea victimelor. În stomacul țărânului Albiș s'a găsit o chilă de carne.

Banca franco-română. Cetim în revista „Bursa din București: Un comitet de inițiativă compus din d-mii: Dr. C. Istrati, N. N. Seculeanu, N. Racotta, Al. Simionescu, I. D. Protopopescu și M. Bercenu, a hotărât înființarea unei bănci franco-române, care va avea menirea, după cum rezultă din prospectul lansat, să faciliteze creditul comerțului industriei și agriculturii, stabilind legături strânse între piața românească și piețele abundente în capitaluri, ca piața Londrei și Parisului, precum și să strângă legăturile economice dintre țara noastră și Franța.

Capitalul statutar fusese fixat la început la zece milioane; față de rezultatul frumos al subscrierilor, cari au trecut peste patru milioane, inițiatorii sunt decisi să fixeze capitalul initial la douăzeci milioane în acțiuni a 500 lei spre a-și putea realiza într'o mai largă măsură scopul propus, de a lua o parte activă la desvoltarea industriei române.

Accidentul vaporului „România”. Vaporul „România”, ce urma să sosească în Constanța în cursă regulată din Alexandria, a sosit abia Vineri, având o întârziere de două zile.

Cursa dintre Constantinopol-Constanța a fost făcută de vaporul „Dacia” ce se găsea în Constantinopol și care a luat pasagerii numai din acel oraș.

Cauza întârzierii vasului România a fost groaznică furtună ce a bătut pe marea Mediterană 3 zile pentru care fapt căpitanul portului Alexandria n'a permis ieșirea din port a vaporilor arborând drapelul negru, semnalul pericolului.

Vasul „România” a eșit din port după 48 de ore și după două zile de luptă cu valurile a reușit să intre în Bosfor și de aci a navigat către Constanța, unde a sosit astăzi.

Vasul care era încărcat cu mari cantități de marfă și pasageri, n'a suferit nici o stricăciune.

În jurul grevei din Portugalia. Se nădăduiește că 50 la sută dintre impiegații căilor ferate greviști din rețeaua de nord vor relua lucru.

Correspondența din străinătate n'a sosit la Lisabona dela 15 Ianuarie.

Circulația trenurilor a fost restabilită în nordul Portugaliai.

În jurul catastrofei vasului „Titanic” La curtea de casație din Washington s'a început procesul de daune intentat societății White-Star Linie în legătură cu catastrofa vaporului „Titanic”. Supraviețuitorii catastrofei pretind 65 milioane lei despăgubiri.

† **Florica Pușcariu n. Sturdza** după grele suferințe a încetat din viață Duminică în 22 Decembrie v. 1913, în etate de 28 ani și în al 8-lea an al fericitei sale căsătorii. În mormântarea a avut loc Marți în 24 Decembrie v. 1913, în cripta familiară din Șohodol-Bran. O deplâng: Victor Pușcariu ca soț, v. d. Ersilia Sturza, ca mamă, Marioara și Florica ca fiice, frații surorile, cumnații, cumnatele, precum și numeroși nepoți și nepoate, veri și verișoare. — Odihnească în pace.

Expresul de Galați se ciocnește cu un tren de marfă. Ni se scrie din Ploiești: O puternică ciocnire de trenuri a avut loc Miercuri seară între stațiile Crivina-Periș între expresul de Galați și un tren de marfă în următoarele im'pejurări:

Expresul Nr. 29 ce mergea la Galați cu v'zeza, obicinuită a ciocnit trenul de marfă ce care se oprise pe linie la 4 km. depărtare de Crivina. Isbitura a fost atât de puternică încâ frânarul dela semnalul trenului de marfă a fost omorât, iar 14 vagoane de marfă au fost runcate de pe linie, sfărâmându-se complet. Printre pasageri s'a produs o panică de ne' descrie, toți au sărit din vagoane și mulți din ei, de șpaimă au luat-o la fugă pe câmp.

Din primele cercetări făcute s'a stabilit v'novăția ampoliatului de serviciu din gara Cr

vina, care a lăsat liberă trecerea trenului expres, înainte de a fi primit avizul gărei Paris că trenul de marfă a sosit în aceea stație.

Numai prezența de spirit a mecanicului dela expres, care a dat contra presiune, a evitat o catastrofă. Totuși frânarul Chiriță dela ultimul vagon al trenului isbit a fost ucis, iar doi bucătari dela vagonul restaurant au fost opăriți de apă fiartă.

Pasagerii au făcut o colecție pentru familia frânarului mort și pentru mecanicul expresului.

Iarna în Italia. Pe lacurile italiene, la Lecco, la Lugano, la Capolago, ninge de vre-o patru zile neîncetat. Trecerea prin Gothard a devenit foarte anevoioasă.

Victimele gerului. Ziarele află din Madrid că din cauza că au căzut pe gheață 36 persoane s'au rănit. O femeie a murit de frig, un om e pe moarte din cauza gerului.

Studentii de astăzi. Walter Tröge publică în „Kunstwart” un articol cu titlul de mai sus, din care extragem următoarele.

El constată întâi cu bucurie că a început să dispară obiceiul de a se celebra zilele de glorioasă amintire prin discursuri, banchete, etc... și că în locul acestora din urmă au apărut întrecerile sportive și dorul de a câștiga coroana de laur. În special anul 1913, zice el, se poate mândri în această privință, căci pe lângă faptul că în acest an s'au înființat o mulțime de societăți, cari toate mărturisesc spiritul de regenerare de care este străbătută tinerețea modernă, dar el a văzut și întrecerile olimpice aranjate de studențimea universitară germană cu ocazia desvălirii monumentului dela Leipzig și acesta este un semn dintre cele mai îmbucurătoare.

Acest pas făcut, avem dreptul în adevăr să credem că și restul va urma și că tinerimea va ajunge să se lecească, grație acestei mișcări și de alte rele, pe cari trecutul a încercat în zadar să le înlăture.

În primul rând sportul și exercițiile fizice în genere vor da o lovitură decisivă alcoolismului de care, orice s'ar zice, tinerețea germană a suferit îndestul până acum. Până în prezent corporațiile studențești priveau cu dispreț pe aceia cari nu știau bea; societățile sportive de mâne vor privi cu desgust pe aceia care nu se vor putea abține.

Moralitatea va câștiga și ea de pe urma sportului.

Spiritul de castă apoi, atât de dăunător poporului german, va slăbi și el odată cu generalizarea sportului. E drept că clasificarea socială ajută progresul, stimulând activitatea lor, dar în totalitatea ei ea este dăunătoare unui popor. Spiritul de castă exteriorizează cultura unui popor, o desparte de masa acestuia din urmă și o expune unei nimiciri mai rezezi. De aceea spiritul de trufie cu care priveau altă dată studenții pe cei care nu urmau cursurile universitare și mândria cu care studenții din corporațiile aristocratice priveau înspre ceilalți studenți erau cât se poate de păgubitoare poporului german și de aceea e bine că sportul, plimbările, exerciții eminamente democratice au luat locul duelului, un exercițiu eminamente aristocratic; e bine pentru poporul german întreg, că studenții au început să se apropie între ei și apoi cu toții să se apropie de masele cele mari ale populației, să se contopească pe câmpurile rezervate jucătorilor și în amfiteatrele cari se înalță acum în cinstea și spre folosul sănătății și exercițiilor fizice.

O statistică oficială engleză dă câteva date cu privire la mortalitatea cârciumarilor. Aceștia fiind nevoiți să „ciocnească” paharele cu toată lumea, capătă de multe ori boli de ficat, care-i sceră într-o proporție mai mare decât accidentele pe lucrătorii din minele din Anglia.

Așa, la sută de mineri, mor din cauza accidentelor 15.4 iar din cauza alcoolismului și a boalelor de ficat 2.4 pe câtă vreme din o sută de cârciumari 2.9 mor din cauza accidentelor, iar 16.5 din cauza alcoolismului și a boalelor de ficat. — (Les Annales.)

D-ra Leona Darymple (America), a câștigat un premiu de 10.000 de lei, oferit pentru cel mai bun roman. Arbitrii au fost D. Mc. Clure și d-ra Ida Tarbell, care au avut să citească 1000 de manuscrise.

Poliția din New-York a găsit într-o noapte, nu de mult, o femeie mai în vârstă, dormind pe o bancă, în unul din parcurile orașului. Fiind frig, polițiștii au voit să o ducă la azilul comunal să se încălzească și să doarmă acolo. Ea

însă a protestat, spunând că n'are nevoie de pomană, că are și ea unde să doarmă, că are și ceva bani, dar că așa-i place ei, să petreacă noaptea din când în când în aer liber. Motivele date de ea erau din domeniul igienei: omul ca să trăiască mult, are nevoie de aer curat și cum odaia în care trăia ea nu o mulțumea îndestul în privința aceasta excentrica noastră venea și petrecea din când în când câte o noapte în parc, vara și iarna la fel.

Jurnalele franceze vorbesc cu laudă despre mașina de vot construită de inginerul român, d. Ștefan Rusu. Se pare că ea asigură secretul și înlătură posibilitatea falsurilor, ceea ce ar însemna că este o construcție în adevăr ideală.

Proceduri americane. În privința drasticității procedurilor americane putem pomeni de feiul în care ei știu să împiedece lumea de a scuipa pe jos, prin tramvay de ex. Pe pereții acestora s'au scris așa: „Este interzis de a scuipa pe jos. Contravenienții vor plăti 500 de lei amendă, sau vor face un an de închisoare.” Și cum pedeapsa se aplică imediat, fără judecată și fără apel, nu mai scuipă nimeni pe jos.

Orfelinatul Caranda, Vlaicu, Negel. D. N. Șerbănescu din Buzău (România) prin ziarul „Apărarea națională” din Craiova face următoarea frumoasă propunere: „În ziarul „Minerva” Nr. 1764 din 11 Noemvrie c. văd pe prima pagină o notiță prin care ministerul de război roagă autoritățile și persoanele, cari au colectat bani pentru monumentul defunctului locotenent aviator *Caranda*, să înainteze ministerului sumele încasate, probabil pentru a începe lucrările monumentului.

Asemenea și pentru *Aurel Vlaicu* s'a luat inițiativa până acum a i se ridica 3 monumente, *la Iași, la Bănești* unde a fost ucis de aparat ilustrul răposat și altul în *Transilvania* la locul lui natal.

În curând va veni și rândul lui *Negel*, să se ridice unul și pentru el, însă monumentele sunt niște grămezi de piatră rece, despre care nu se poate vorbi decât atunci când călătorul pe lângă ele trece.

Să ferească însă Dumnezeu această țară, că mic un aviator să nu mai piară, căci atunci se vor înmulți monumentele peste măsură; dar și în jurul lor să fim siguri, că vor dăntui mulți nenorociți, tremurând de frig și istoviți de foame, neavând de unde lua nimic în gură.

De aceea propun ca cu toate fondurile adunate și ce se vor mai aduna pentru statuetele celor 3 aviatori, să se construiască în unul din cele 3 orașe mari ca: Iași, Ploiești sau Craiova (care se va alege la sorti) o frumoasă și prea folositoare clădire pentru o instituție care să poarte numele de: *Orfelinatul Caranda, Vlaicu, Negel*, în care să se crească cu mare îngrijire câte 5 sau 10 copilași orfani din fire care țărăsoară locuită de *Români* și pe cât posibil numai de ai acelor cari au căzut jertfa datoriei lor pentru țară și națiunea Română, formând din ei cei mai destoinici și viteji instructori militari.

Aviatorii români la Paris. Cetim în ziarul „Inainte”: „Dacă aviatorii noștri din zi în zi fac admirația tot mai mare a celor cari i văd, dacă am putut să avem un Vlaicu, cel care s'a stins în dorul tot mai mare de a înfrunța văzduhul apoi nu mai puțin de seamă sunt și tehnicienii noștri aviatori, dintre cari unul d. inginer Coandă, face azi admirația Franței.

D. căpitan aviator Andrei Popovici, care a fost trimis oficial de către școala noastră de aviație dela Cotroceni să ne reprezinte la expoziția de aparate de sburat dela Paris, ne aduce la cunoștință progrese uimitoare făcute acum în urmă de îndeajuns cunoscutul tehnician aviator Henry Coandă, fiul d-lui general Coandă.

Expoziția s'a deschis la 5 Decemvrie st. n. cu o deosebită solemnitate, față fiind și d. Raymond Poincaré, președintele Republicei.

La salon s'au expus toate tipurile de aparate de subrat franceze și engleze.

Cel care s'a remarcat mai mult în întreaga expoziție a fost biplanul „Bristol” al d-lui inginer H. Coandă.

D. Poincaré, vizitând expoziția, s'a oprit foarte mult în „standul” d-lui Coandă.

De altfel acest tip de biplan a realizat zilele trecute la Paris recordul mondial de viteză as-

ensională: s'a ridicat la o înălțime de 400 metri în 39 secunde, având și un pasager.

Toți tehnicienii aviatori francezi au adus felicitări d-lui Coandă, iar guvernul francez — ceea ce pentru prima oară se întâmplă cu un aparat străin — a cumpărat biplanul expus. Ceva mai mult, d. inginer Coandă a fost proclamat membru corespondent al Academiei de științe din Paris.

Succesele d-lui Coandă ne aduc mare bucurie și ne face să întrezărim un tot mai frumos viitor aviației noastre.

Ceaiul lui Ibsen. Gluma, și chiar satira propriu zisă, nu presupune decât un temperament vioi, sociabil, cu un zimbet de ironie și sarcasm strălucitor în ochi sau imprimat în figură, în expresie, în atitudine; pe un individ care în totdeauna e într-o extraordinară dispoziție sufletească și spirituală.

Omul rece, grav, meditativ și solemn n'ar putea trăda bunăoară pe un om de glume și de vervă, ci mai mult pe un filosof adâncit în cele mai grele probleme științifice, sau pe omul de bronz, de caracter, puțin sociabil și puțin comunicativ, cum a fost între alții marele dramaturg-pedagog norvegian Henrik Ibsen.

Aceui mare cugetător, cu toată sobrietatea apariției sale întregi i-au plăcut glumele, și mai mult satirele. Probă, multe din operele sale de teatru care în afară de fondul adânc omenesc și social au și un fond satiric.

O glumă sau o ironie, între multe altele, povestește parisiianul teatral „Comoedia” pe seama marelui dramaturg scandinav. Iată o în rezumat:

Pe când Ibsen se afla la Roma, doi prinți germani exprimară ministrului plenipotențiar al țării scandinave dorința de a-l vedea pe marele scriitor. Ministrul, compatriotul lui Ibsen, dădu un prânz în onoarea celor doi prinți, și pentru a păstra cu rigoare regulile etichetei oficiale și ale protocolului, el invită pe Ibsen nu la dejun, ci la un ceai de după amiază.

Ibsen înțelese această delicatete care-l afectă mult; el trimise compatriotului său, ministrului plenipotențiar, o scrisoare în care cu un sarcasm distinctiv arăta cum nu poate primi această invitațiune, — cu toată dorința ce o avea de a saluta pe cei doi prinți, admiratorii operelor sale, — deoarece din principiu e împotriva ceaiului pe care nici nu-l poate suferi.

Asupra acestei ironii Ibsen nu mai primi nici un răspuns — și nici că mai aștepta vre-un răspuns din partea excelențului său compatriot.

La Caverna s'a înființat, grație inițiativei d-lui căpitan Vărvoreanu un club sportiv-artistic, la inaugurarea căruia preoții bulgari și români au oficiat slujba împreună, iar alături de Români au vorbit și câțiva notabili Bulgari. De parte de noi gândul a crede că manifestația aceasta înseamnă că au dispărut motivele de neînțelegere între cele două popoare respective, dar nu credem să ne înșelăm afirmând că ea este din acelea care vor putea să le micșoreze mai ușor pe cele din urmă și că ea ar trebui deci imitată în fel și chipuri, pretutindeni în Dobrogea.

Statul Wisconsin, Statele-Unite, a introdus și el o lege de căsătorii eugenice. Conform acestei legi, nici o persoană nu se poate căsători până ce nu este examinată în mod serios de un doctor și declarată sănătoasă. O astfel de lege există și în alte locuri în Statele-Unite.

Inteligența animalelor. Credința că pasările sălbatice dau otravă acelor între ele care au căzut prinse există și pe prezent. În Bretania de ex. oamenii din partea de sud spun că coțofanele aduc un fel de iarbă otrăvitoare pasărilor de un neam cu ele, ori de câte ori acestea să găsească închise în vre-un loc de care se pot apropia cele rămase libere.

Așa stând lucrurile, urmează aproape fără îndoială că pasările procedează în chipul acesta de teamă ca prizonierii să nu fie expuse să moară de foame. Credința aceasta este justificată până la evidență în cazul prihorilor americani. Părinții au încercat întâiu prin toate chipurile să-și libereze puii și numai după ce s'au convins că aceștia nu vor putea ieși din închizătoarea în care căzuse, nici după ce le va crește aripelile le-a dat buruiana cea otrăvitoare.

re. (Vorbind despre pasări ca despre niște ființe raționale cum ele și sunt de fapt.)

Puțini oameni numai pot să-și închpuie cât le este de frică la pasări de foamete și ce compătimitoare sunt unele dintre ele față de altele, fie ele și de o specie diferită. Așa un sturz, dând cu ochii de o ciocârlie, a început să dea târcoale ferestrei lângă care se afla colivia și să scoată strigăte desparate, până ce a văzut că stăpânul a dat mâncare păsăricei celei închise; lucrul acesta a liniștit-o și după puțin timp a plecat. Altă dată, pe când un om dădea de mâncare unui pui de pasăre, pe o bancă în grădină, un sfredeluş cu creasta aurie a venit și s'a așezat pe cracă îndărătul și deasupra omului și a început să observe cu un aer de mare interes. După aceasta el a sburât fără frică în jur, l'a urmărit pe acel om până în sala de mâncare și l'a lăsat chiar să-l ia în mână deși nu-i dase nimic să ciugulească până atunci. — (The Daily Mail.)

x **Pregătirea romului și a licherurilor în mod casnic!** 100—200 procente economie, 20 fileri, 1 dosă de extract de rum concentrat de lamaica, sau orice extracte de licheruri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de licher foarte fin. La fiecare sticlă se acule și modul de pregătire.

În schimbul unei sume de 30 fil. în mărci postale trimit franco o dosă de mostră din ori care extract de licher sau rum.

Magazin principal: **Parfumerie Antalczy „Hygiene” Timișoara-Cetate** (Temesvár-Belváros) vis-à-vis de intrarea cafenelei hotelului „Coroana”. (A. 1415).

x **In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac** incetează în scurtă vreme lipsa de apetit, inculera scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x **Zile bune, dulci, plăcute**
Flindcă vreau ca să am multe
Ciocolată, poame, zahăr
Numai dela Messer Illés cumpăr.
(Arad, str. Deák Ferencz nr. 8 Me 1676)

x **Cumpărare ocazională extraordinară.** Ofer și atrag atențiunea on. mușterii asupra colosalului asortiment de cele mai noi obiecte de sticlă, porțelan și lămpi, argint de China, obiecte de lux de bronz și marmură, obiecte de trebuință, cu prețuri fabuloase de ieftine. — Picturi în ulei originale se execută cu prețuri foarte convenabile. **Prețu-curent ilustrat bogat gratis și franco.** — Roagă binevoitorul sprijin: **Fischer Mór, Arad, bulevardul Andrássy nr. 25.** Telefon pentru oraș și comitat 25. (Mi 1626—20.)

Cronica socială.

Concert în Ghioroc. Ni se scrie: Tărăniștea noastră e setoasă de cultură, și dacă conducătorii ei pricep aceasta, și voiesc să muncească: pot face minuni cu ea!

Cărturarii din Sobotel au înțeles adevărul acesta, și agiul învățător, d. Ioan Cădar secundat de colegul său d. Petru Lupas, a înființat, împreună cu inimosul preot, d. Valer Felmečan, un cor puternic în Soboteli, iar când scriu și-rele acestea, au constituit și „Agentura Astrei.”

Ca să arate poporului rezultate reale, a 2-a zi de Crăciun au aranjat concert, care atât de bine a reușit, încât coriștii au cerut cu unanimitate o concertare în Ghioroc.

Spus — și făcut, acum la Bobotează, iar rezultatul începătorilor a fost peste așteptare. S'a cântat cu o precizie uimitoare: „Pe-al nostru steag”, „Sună buciului de-alarmă”, „De ducă”, „La fântână”, „Auzi valea” și „Păc” — s'au jucat piesele „Talpa iadului” și „Cine face ca mine, pățească ca mine”, — s'a declamat „Inșiră-te mărgărite” (d. Cădar) și anecdota „Caii țiganului” de Speranță, iar de încheiere au urmat jocurile „Călușerul” și „Bătuta”.

Piesele teatrale au fost atât de bine jucate,

incât străinii inșiși au aplaudat frenetic. Dintre diletanți — țărani toți — Dida lui Todor Cice-rean a fost în rolul principal din „Talpa iadului”, ca o actriță formată. Au jucat apoi foarte bine: Manoilă Nincu, Gheorghe Stancu, Petru Precup, Saveta Nuicu, Vasile Mustafa Faur, Lazăr Moisescu. Ceilalți încă au fost buni.

D. inv. I. Cădar, ca instructor și conducător de cor, poate fi mândru de rezultatul obținut.

Cărturarimea din Soboteli voiește acum să țină o serie de prelegeri populare, sub egida „Astrei”.

Am scris toate acestea ca să se vadă din nou, că cu poporul nostru se pot face minuni, dacă conducătorii își știu împlini datoria. — Doctor.

Dela Reuniunea femeilor române din Blaj. Reun. fem. rom. din Blaj va aranja în 24 Ianuarie în sala de gimnastică a gimnaziului un **picnic** împreună cu **buffet, reprezentație teatrală și jocuri naționale.**

Programul:

Marș — Muzica. Corul teologilor. Jocuri românești, executate de cinci fetițe. „The Bohemian Girl”, uvertură pentru trei vioare și pian, de M. V. Balfe. Jocul „Serpentin”, jucat de două dsoare. „Cântece italiene”, solo bariton. „Dragoste cu toane”, pastorală în versuri de Goethe, trad. de St. O. Iosif. Cotillon.

Producțiune teatrală în Cacova-Ierii. Tinerimea română din Cacova-Ierii și jur va da din prilejul adunării desp. Indoi al „Astrei” o producțiune teatrală urmată de dans, în 25 Ianuarie 1914. Venitul e destinat pentru școala din Cacova-Ierii. Se va juca „Tinerete nebunete” comedie într'un act de G. Cătană.

ECONOMIE

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

	— 21 Ianuarie.
Grâu pe Aprilie	cor. 11.74
Grâu pe Mai	11.81
Grâu pe Octomvrie	10.82
Secară pe Aprilie	8.94
Secară pe Octomvrie	8.48
Ovăs pe Aprilie	7.83
Ovăs pe Octomvrie	7.81
Pornub pe Mai	6.82

La Librăria „Concordia” Arad Strada Deak Ferenc nrul 20 se află de vânzare următoarele calendare pe anul 1914:

Calendarul Partidului Național 60 fil. + 20 fil. porto. (La cumpărarea mai multor exemplare se vând cu aceleași condiții ca la Adm. ziarului nostru „Românul”).

Calendarul Minervei cor. 1.25 + 20 fil. porto.

„Posnașul” (glumet) 60 f. plus 10 fil. porto.

Calendarul Săteanului 30 fil. plus 5 fil. porto

Calendarul Național (Orăștie) 40 fil. + 5 fil. porto.

„Păcălici” (calendar glumet) 30 fil. plus 5 p.

Calendarul Diecezan (Arad) cu șematism 60 fil. fără 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Poporului (Sibiu) 40 fil. + 10 fil. porto.

Pentru cele trimise sub bandă, nerecomandate, librăria nu ia responsabilitate. Pentru recomandate să se trimită separat 25 fil.

Calendarul „Lumea ilustrată” s'a epuizat totul, nu mai sunt.

AVIZ.

Aducem la cunoștința on. public că mulțumim publică numai pe lângă taxă se pot publica și costă de fiecare șir cules 20 fileri.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

Bibliografie.

A apărut:

„**Razna**” revistă bilunară ce se tipărește de vre-o două luni la București sub direcția dlui **Virigl I. Bărbat** doctor în filosofie și licențiat în științele sociale. Totdeauna aducând material bogat, această revistă aduce și puțină viață și noutate în monotonia publicațiilor de azi.

Redacția și administrația: București, Șoseaua Colonel Mihail Ghica 40. Apartamentul 8. Abonamentul pentru țara noastră e 16 lei la an.

Locotenent în rezervă N. Bănescu: Insemnări din Campanie. (Extras din „**Revista Infanteriei**”), București. Institutul de arte grafice „Universala”, 1913.

„**La Revue Roumaine**”, revistă bilunară aduce bucăți iscălite de Carmen Sylva, A. D. Xenopol, Elena Văcărescu, D. Zamfirescu, O. Trafali, B. Bossy, Caion și B. Dragoescu.

„**Lucațărul**” în numrul său de Crăciun aduce material semnat de Agârbiceanu, M. Beza, Mihail Lungianu, Marilina Bocu, Soricu etc. N. Teaciu publică un interesant articol despre Ruteni. La „**Pagini străine**” se dă o traducere din marele scriitor și critic francez Jules Lemaitre. Materialul — cu mică excepție — de slabă calitate, e salvat de dulcile, admirabilele reproduceri după tablourile lui Kimon Loghi.

„**Ramuri**” luxuoasa revistă craioveană în Nr. 22—24 aduce în frunte o conferință a dlui D. Tomescu ținută la șezătoarea casei de cetire „**Petre Liciu**” din T.-Severin în seara de 5 Decembrie: **Ce ne-a învățat rășboiul?** Publică apoi o frumoasă poezie de Z. Bărsan, o schiță de Al. Cazaban și alte mestecături, ca de obicei.

Calendar portativ pentru tinerime, pe anul școlar 1913—1914. Partea literară: Regele și ciobanul și biografiile precum și clișeele lui G. Coșbuc, Eminescu, V. Alecsandri, Iosif, Ooga, Ec. Pitiș. Glume și jocuri de chibrite.

Prețul 24 bani. Porto 5 bani. De vânzare la I. Ciurcu, Brașov. Cel mai potrivit calendar de buzunar pentru învățători și studenți.

POȘTA REDACTIEI.

S. M., Szabadka: Nu apare în străinătate nici un ziar sau revistă anume pentru apărarea cauzelor noastre, sunt însă multe ziare și reviste cari publică din când în când — mai ales când le trimit câte ceva dela noi, ceace se întâmplă cam rar — articole în favoarea noastră. Intre acestea e și revista pariziană: „**Le Courier Européen**”, care numără între fondatori și pe regretatul scriitor norvegian Björnsterne Björnson, care a pledat adese în această revistă pentru drepturile noastre, mai ales în zilele când donquisot Apponyi își făcea prin străinătate turneul pacifist, cu gândul că doar va putea pune mâna pe premiul Nobel pentru pace. Redacția și Administrația acestei reviste e: Paris, rue Varenne 90. Abonamentul pe un an: 15 franci.

Dr. C. P. Becicherecul-mare. Adresa dlui Mărcuș e: Teplitz-Schönau. Stadttheater. (Austria). A celorlalți doi n'o știm. Adresați-vă dlui Mărcuș. D-sa probabil le va ști.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Uu tânăr notar,

bine situat, pe calea aceasta caută cunoștința unei domnișoare sau văduvă tânără, cultă, bine crescută și bună econoamă, binesituată materialicește, cu scopul de a se căsători. Numai ofertele serioase și cu pose să se trimită la adm. ziarului sub deviza: „**Notar cercual**”. Discrețiunea chestie de onoare. (O 1770)

AVIZ.

Caut

un candidat de avocat

cu practică bună, începând cu 1 Februarie 1914 pe lângă salariu lunar de Cor. 200—220 și taxe de comisiuni.

Dr. IULIU DECIAN, avocat.
Șer. aia (Sárkány)

(De 1768—3)

(Fogaras m.)

Inștiințare.

LUIGI MAZZANTINI,

cunoscutul profesor de balet dela opera ces. reg. din Budapesta va deschide în ziua de 6 Ianuarie 1914 un curs de dans pentru familiile românești.

Eventualele anunțări să se facă în hotelul „Central”.

Un notar pensionat în etate de 40 ani, care poșede 3 limbi (românește, nemțește și ungurește) caută ocupație

de cancelarie,

fie la avocat, fie notariu, sau ori și unde pentru o leafă minimală din care un om singur poate să trăiască. Cine poate să îi dea ocupația asta, e rugat să se adreseze la **NICULAE POPP**, în Bobóhalma u. p. Dicsőszentmartin. (Po 1752)

Un țaran român

tânăr, harnic, caută post de vânzător la vre'un domn boier din România. Ofertele să se trimită la administrația ziarului »Românul« Arad. (A 1753)

Bătăturile,

scortocenia piciei, urciilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „**CANNABIN**”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroașă 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Kistély-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” la Győr.

Dr. med. ESCHKER

chirurg și medic pentru femei

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut nrul 24.

Ordinează dela 8—10 și „ 2—4

Laborator-Röntgen. — Analiză microscopică. E 1566

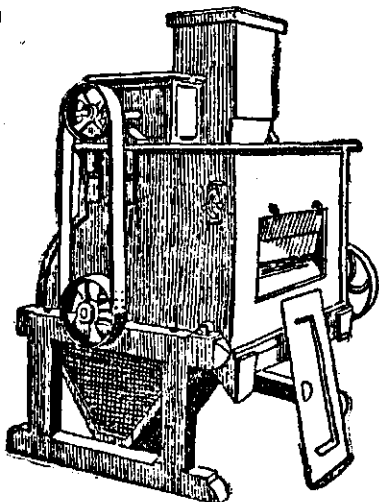
ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta.

Kutsera István

Instalator de **SZABADKA**, Vesselényi-u. mori 667 sz.

Execută și instalează aranjamente complete de mori și fabrici în provincie. Face planuri singur ori după model, construiește mașini pentru mori și pentru fabrici precum și ciururi pentru bucate, elevatoare, curățitoare, de arpăcași și site pentru alcaliu; străformează după plan propriu sau modele prompt și conștiințios, mori și fabrici Magazin permanent de modele pentru lucrări de orice branșă. Planuri și prospecte gratis. Pentru comande în provincie merg la fața locului pe cheltuiala proprie. TELEFON: 279.

Ku 1602)

DR. JULIUS VON SIMON

operator, medic-șef al casei județiane de bolnavi ambulator pentru bolnavi privați

Timișoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébetváros) Hunyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas, de gât și boale femeiești.

Tratament ambulator pentru boale chirurgicale, vizitațiuni cu raze Röntgen, tratament spec. cu Röntgen, galvanizațiune-electrolyse, masaj vibratio-electric.

Si 1593

La dorință stau la dispoziție camere confortabile pentru bolnavi. In urma aranjamentului perfect e posibilă orice operațiune.

MINISTERUL FINANTELOR
Direcțiunea Contabilității Generale a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 151756

din 28 Decembrie 1913.

PUBLICAȚIUNE

A 31-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4%, amortibilă din 1908, împrumutul de Lei 180.000.000, se va efectua în ziua de 19 Ian (1 Febr) 1914, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului Finanțelor, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în „Monitorul Oficial” Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de Lei 668.000 în proporția următoare:

23	titluri à	5000 lei	410.000 lei
81	„ „	2500 „	210.000 „
200	„ „	1000 „	365.000 „
301	„ „	500 „	365.500 „

605 titluri p. o valoare nom. de 668.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Contabilității Gen. a Statului și a Datoriei Publice.

D. Petrovici.

Beutură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvașcență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți. Prețul unei sticle mari . . Cor. 3-50 „ „ „ mici . . „ 2-—

Se capătă în toate apotecile. — Depozitul principal în: **GUIDO FABRITIUS**, Fa 1047 apotecar în Sibiu.

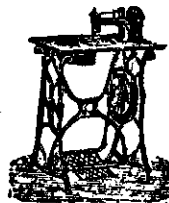
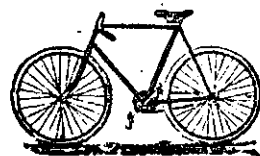
Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18 sz.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și reparări de lucruri ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone, etc. — Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

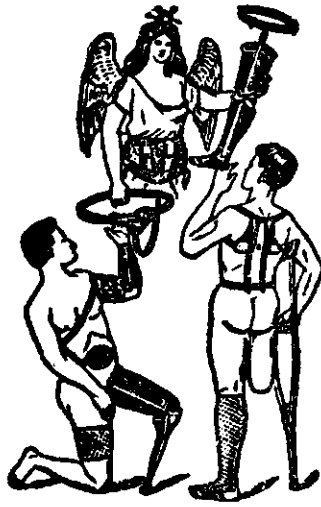
Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Ho 1221

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne
Intreprindere de firez-motor
„Hunyadi“
 Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658,

unde se capătă în permanența lemne foarte bune uscate și creparte, transportate acasă în saci plumbuiți. 100 kgr., pe 3 tăieturi 3 cor. Lemne în stânjini și vagoane cu prețuri foarte ieftine. — La dorință mergem acasă și ne angajăm pentru tăiatul lemnului cu firezul nostru motor. — Principiul nostru este serviciu prompt și conștiințios. — Scânduri întrebuințate, de diferite grosimi, bune, se vând cu prețuri foarte ieftine. (Ha 1484)

Ke 830

Recomandate de către cei mai renumiți medici
Bandaje,

piciorare artificiale, corsete, legătoare pentru pântec, irigatoare, stropitoare, suspensorii, îndreptătoare, ciorapi de gumă, vată (bumbac) legătoare și articuli pentru bolnavi precum și cele mai excelente prezervative franceze pentru femei și bărbați, se vând cu prețuri ieftine la

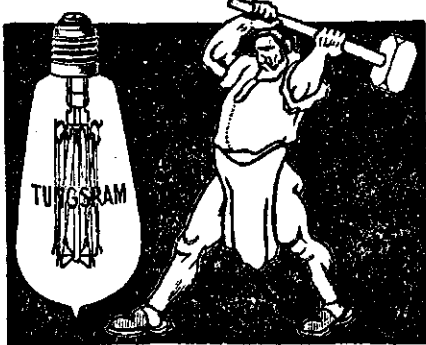
KEPES ELEK, bandagist.

Tot acolo se poate capăta vestitul prezervativ „nostabus ultra“ și „606“. Sală separată, serviciu de probe pentru dame și bărbați. Pentru oficiali și măiestri reduceri de preț

NAGYVÁRAD ≡ SASPASAGE.

„TUNGSRAM“

Bo 948

lampă de sârmă
 cu sârmă învâlită.

FOARTE DURABILĂ

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16-50 și 20-50.

Magazin special **WEINBERGER JANOS**

Ve 847-156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrássy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 10.

Sarkadi és Windisch

magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofoane. — Reprezentanții în Ungaria de sud a mașinilor de scris „ROYAL“.

Vârșeț (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condițiuni favorabile de platire chiar și în rate, pentru mașini dăm 6-10 ani garanță. Mare atelier specialist de reparare. Prețuri gratis și franco. La dorință mergem la fața locului. (Sa 1570)

TELEFON:

179.

TELEFON:

179.

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinichigiu și mler.

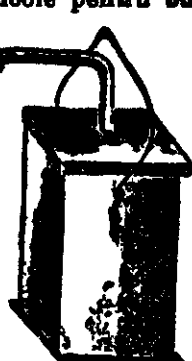
BUDAPEST, VII. Varseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru miers. Fabricate de specialitate: măsurii de litru din tinichea albă ori nickel, oase pentru olei, lack ori petrolu, faole, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog trimis gratuit și franco.

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC ROMĂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA“

SOCIETATE PE ACȚIUNI

ARAD,

STR. ZRINYI NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee*, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare totfelul de *opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri*. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Executare promptă. — Prețuri moderate.

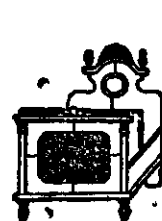
Iusztin József, măsar p. clădiri și mobile

Timișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut 6.

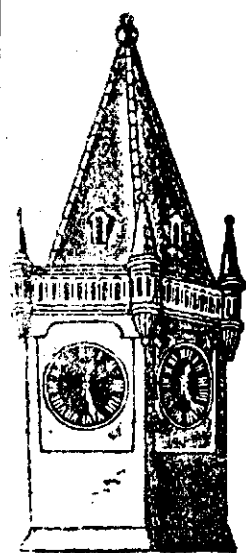
Pregătește orice lucrări din acest ram, atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserici, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau combinație proprie.

Prețuri convenabile.

Ja 1649

Serviciu coulant se garant.

Fabrica nouă de
OROLOGE DE TURN
Szánthó Gyula

Nagyvárad, Damjanics-u. 30.

fabricant de oroloage pentru turnuri
(Casa proprie).

Recomandă introducerea admirabilelor oroloage de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și casărmi. Se pregătesc oroloage pentru prețuri convenabile, garanție pe mai mulți ani. Repararea oroloagelor de turn se execută cu minuitate
Sa 88

ROG! !! ROG!! ROG!

să nu neglijați a cere prețcurentul ieftinei, și bunei fabrici de obiecte pentru biserică și firmel.

VRANICI și TAUSCH auritori.

Neuplanta (Ujvidék), str. Dunărei nr. 15.

la „Crucea de aur“.

(Va 1634)

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat contra durerilor provenite din podagră, ischias, reumă și totfelul de răceli. — După câteva frecări durerile membrelor suferinde încetează definitiv. Are efect sigur și la boale învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la culcare locurile suferinde să se frece îndelung cu puțin spirit de reumă. După frecare partea suferindă să se învalue cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger“ — Erdőszentgyörgy.

Sa 572

Des hidere de prăvălie nouă.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis în ARAD.

Piața Libărtăți (Szabadság-ter) nr. 3.

un bogat asortat **MAGAZIN**

de haine pentru bărbați, femei și copii

Mare asortiment de pardesiuri moderne p. dame, raglane engleze, costumuri engleze, talii moderne, jupoane moderne, halaturi, etc. :-: etc. Prețuri ieftine, :-:

Principiul de care sunt călăuzit e să dau fiecăruia prilejul să cumpere pe bani puțini marfă bună și ieftină. Rog să vă convingeți. Rugând binevoitorul :-: sprijin al on. public, sunt cu stimă :-:

(Sa 1537)

SAMU M.

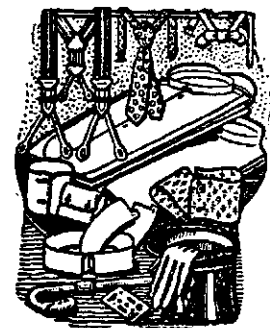
Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante **plouiere?**

Unde se pot afla nou-tățile cele mai moderne **En-tout-cas** și plouiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetă, de calitatea cea mai bună?

Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante

blănării,
boauri și
manșoane,

pentru cari se dau garanță.

Unde se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante cămeși pentru bărbați, în culori și albe, pantaloni albi (ismene) ciorapi p. bărbați, batiste p. buzunar, cămeși și pantaloni tricot, bretele, cravate, mănuși împletite și de piele, bastoane, butoni p. cămeși, gulere și manșete, cu prețuri foarte ieftine, de vânzare la: (Si. 1526)

Gustav Schmidt,

fabricant de plouiere și magazin de modă p. bărbați.

Sibiu (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit“.

60 fl.
+ 20 fileri
porto poștal

Veste bună pentru iubitorii de carte românească!

60 fl.
+ 20 fileri
porto poștal

Calendărul partidului

național român din Ungaria și Ardeal pe anul **1914**

este gata și zilnic se expediază cu poșta și cu trenul în toate părțile locuite de Români, și anume: în *Ungaria, Ardeal, România, Bucovina, America, în statele din Balcani*, etc. — Calendărul partidului național român este

cel mai mare, mai bogat și mai ieftin calendar românesc.

Articolele însuflețite, poeziile admirabile, învățăturile folositoare tuturor fiilor neamului românesc, precum și glumele și poveștile morale, — toate scrise de cei mai de seamă scriitori ai noștri fac din acest calendar un odor prețios, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui frate român.

Calendărul partidului național este cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen, și este singurul calendar care, prin conținutul său foarte bogat, poate mulțumi pe oricine. — Nimeni să nu-și cumpere calendar pe anul 1914 până nu a văzut mai întâiu Calendărul partidului național român.

Condițiunile de vânzare:

Calendărul partidului național român se vinde *numai pe bani gata*. Prețul unui ex. 60 fileri, iar pentru trimiterea cu poșta 20 fileri deosebit.

dela 10 ex. până la 14 ex. cu 15%⁰ rabat, nefrancat ;

„ 14 „ „ 36 „ 20%⁰ „ „

„ 36 „ „ 72 „ 20%⁰ „ franco;

„ 72 ex. în sus cu 25 procente rabat, franco.

Pentru „România“ costă exemplarul 1 cor. 10 fileri.

Nici pe așteptare și nici cu rambursă 1—5 ex. nu trimitem deoarece porto face mult! Asemenea cereri nu se vor lua în considerare. — Se poate procura dela

Administrația ziarului „Românul“, Arad, str. Zrinyi nr. 1

60 fl.
+ 20 fileri
porto poștal

Singurul calendar care poate mulțumi pe oricine!

60 fl.
+ 20 fileri
porto poștal

Cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen!

Cel mai mare, mai bogat și mai ieftin calendar românesc!